

*Роменська Н. В.,**викладач англійської та німецької мов кафедри германської філології та перекладу
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ОСОБЛИВОСТІ ВІДХИЛЕННЯ ВІД ГРАМАТИЧНИХ НОРМ У АНГЛОМОВНОМУ МУЗИЧНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ ПОПУЛЯРНИХ ПІСЕНЬ)

Анотація. Статтю присвячено аналізу відхилень від граматичних норм в англійському музичному дискурсі на матеріалі популярних пісень та їх зв'язок із сучасною розмовною англійською мовою. Оскільки більшість виконавців у своїй творчості користуються саме англійською мовою, а глобальна мережа Інтернет сприяє вільному доступу до текстів будь-якого співака, з'являється можливість дослідити граматико-синтаксичні особливості вказаного виду дискурсу.

Музичний дискурс поєднує в собі риси розмовного та художнього (поетичного) стилю. Йому притаманні зміни у лексичній наповненості пісенних текстів (вживання стилістично знижених слів, фразових дієслів, вигуків), переважання безсполучникових речень над сполучниковими, поява повторів різних видів, багаторазове вживання ввідних елементів. Беручи до уваги поетичну стилістику, виокремлюється тяжіння музичного дискурсу до використання паралельних конструкцій, риторичних питань, імперативних речень та еліпсисів. Симбіоз розмовного та книжкового стилю забезпечує діалогічність музичного дискурсу, але водночас зумовлює виникнення різноманітних відхилень від граматичних норм.

У ході аналізу 20 текстів англійських пісень було виявлено типові відхилення від граматичних норм. Найчастіше трапляються скорочення слів та фраз, пропуски в словах, опущення підмета / присудка. Досить часто з'являються також неправильне узгодження підмета й присудка та порушення порядку слів. Рідше виникають словесна надмірність, неправильне / узгодження часових форм, пропуск іменника, неправильне вживання умовного способу, пропуск означеного артикля, неправильне вживання форми особового займенника, вживання вигаданого слова, неправильна форма вказівного займенника. Хоча деякі порушення належать до так званих «грубих» помилок, однак у музичному дискурсі, який налаштований на «пониження» мовних структур, подібні відхилення здаються прийнятними.

Основна причина вказаних змін – прагнення автора полегшити сприйняття пісенного тексту, зробити його зрозумілим для широкої цільової аудиторії, уникаючи вербальної цензури, послуговуючись пониженою лексикою та граматичними спрощеннями.

Ключові слова: дискурс, музичний дискурс, граматична норма, пісенний текст, розмовний стиль, художній стиль, стилістично занижена лексика, фразове дієслово, риторичне питання, паралельна конструкція, еліпс, імперативне речення.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Музика та пісня з давніх часів є невід'ємною частиною життя людства. Вона є засобом передачі інформації, допомагає виразити або викликати певні емоції, доносить духовні цінності та впливає на слухачів на витонченому душевному рівні.

Окрім цього, популярні музичні композиції мають особливо яскравий вплив як на молодь, так і на сучасну англійську мову. У піснях широко використовується особливий тип лексики, який часом відрізняється від повсякденного мовлення носіїв англійської. Відмінності у вживанні структур, відхилення та порушення граматичних норм стають ключовими рисами англійського музичного дискурсу, що потребує подальшого вивчення та систематизації.

Дослідження типових помилок у текстах пісень дає можливість прослідкувати їх зв'язок з сучасною розмовною англійською мовою. Вибір матеріалу для дослідження був здійснений шляхом проведення анкетування серед підлітків, що гарантує зацікавленість його результатами серед представників молодого покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідження музичного дискурсу, зокрема англійського, є актуальною проблемою сучасного мовознавства, якою займалися вітчизняні та закордонні вчені: А. О. Кузьменко [1], М. О. Кузнецова [2], А. М. Ходус [2], D. Crusal [3], T. De Nora [4]. У наукових доробках вказаних дослідників з різних ракурсів розглядається му-

зичний дискурс та його ключові особливості, серед яких одну з основних позицій займає відхилення від граматичних норм.

Зокрема, Д. Кристал у своїй праці «Англійська мова як глобальна» стверджує, що переважна більшість сучасних груп та сольних виконавців співають саме англійською мовою, попри те, що вони не є її носіями. Дослідник впевнений, що подібний стан речей має позитивний вплив на культуру в цілому «оскільки твори таких авторів, як Боб Ділан, Боб Марлі, Джон Леннон і Джон Баез стали для молодого покоління символом свободи, непокори і прогресу» [3, с. 103].

На думку Т. де Нора, музичний дискурс містить у собі цілий ряд аспектів, які роблять його вивчення міждисциплінарною проблемою. До цього переліку відносяться психологічні та особистісні фактори, соціальне та історичне середовище, стилістичні вимоги, задум артиста, візуальний та технічний супровід тощо [4, с. 15].

Варто також зазначити, що Інтернет також відіграє стимулюючу роль щодо вивчення англійського музичного дискурсу, оскільки у всесвітній мережі користувачі мають можливість ознайомитися з текстом фактичного будь-якого англійського артиста.

Саме тому на даному етапі розвитку мовознавства виникає необхідність детальнішого вивчення музичного дискурсу на прикладі популярних серед молоді пісень з метою виявлення впливу цих текстів на сучасну англійську мову та мовлення тих, хто її вивчає.

Формування мети статті. Основною метою нашої статті є виділення стильових ознак текстів англійських пісень як

зразка музичного дискурсу, аналіз відхилення від граматичних норм у ньому на матеріалі популярних пісень, а також відслідковування зв'язку виокремлених порушень із сучасною розмовною англійською мовою.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Вивчення відхилень від граматичних норм в англомовному музичному дискурсі неможливо уявити без характеристики ключових стилевих ознак пісенних текстів.

Більшість мовознавців стверджують, що мовний стиль переважної частини пісенних текстів – розмовний, понижений. Ця ознака пов'язана з широким використанням просторічч в англійській мові, що акцентує увагу на її демократичності. В сучасних популярних піснях подібні форми використовуються з тією ж самою метою – для пониження рівня висловленого та надання тексту пісні деякого відтінку недбалості, більш явної простоти. У зв'язку з вище вказаними особливостями можемо виділити наступні **зміни у лексичній наповнюваності** текстів сучасних англомовних пісень:

– часте вживання стилістично знижених слів, у тому числі сленгу: *I've become so numb* [5].

– схильність до заміни дієслів з нейтральним чи книжковим значенням на дієслова з постпозитивними елементами: *to hide away, go on, come on, listen up, give up, break down, to be fired up, build up, etc.*

– часте використання специфічних розмовних вигуків, наприклад: *yeah, mm..., ooh, oh I, uh huh, woah, swish, bish, etc.*

Крім лексичних особливостей слід звернути увагу на виразні **ознаки синтаксису** розмовної англійської мови, що виявляється в текстах популярних пісень:

– переважання в складних реченнях безсполучникового зв'язку над сполучниковим: *I said something wrong, now I long for yesterday* [5].

– використання повторів: *I don't wanna miss one smile, I don't wanna miss one kiss / I just wanna be with you right here with you just like this. / I just wanna hold you close... [5]; And I... I will always love you, ooh / will always love you... [5].*

– багаторазове вживання ввідних елементів типу: *indeed, sure, above all this.*

Однак варто зазначити, що текст пісні є неоднорідним явищем, оскільки поєднує в собі поетичну стилістику з просторіччям та сленгом. Серед обраних нами текстів пісень складно виділити такі, що демонструють риси лише одного стилю, адже більшість з них є вдалим поєднанням як розмовних так і книжкових ознак.

Наприклад, у пісні "Let It Be" гурту "The Beatles" відсутні характерні для розмовного стилю скорочення та пропуски літер, переважає книжкова лексика: *times of trouble, wisdom, Mother Mary, broken-hearted people*. Крім того, помічаємо ще одну рису, що об'єднує текст пісні з поетичним стилем, – **паралельні конструкції**: *Speaking words of wisdom... / Whisper words of wisdom* [5].

До ознак розмовного стилю текстів пісень також можна віднести часте використання **питальних речень**, які мають на меті встановити зв'язок між автором/виконавцем та слухачем (Linkin Park "Numb"): *Who do you think you are?; Can't you see that you're smothering me?* [5]

Діалогічність пісенного дискурсу підкреслюється також за допомогою великої кількості **імперативних речень**, які заохочують реципієнта до певних дій (30 Seconds to Mars "Walk on water"; LP "Other People"; Whitney Houston "I Will Always Love You"): *Listen up, hear the patriots shout! Lay it on everybody! Please, don't cry* [5].

Крім того, на думку А. О. Кузьменко, відбувається конкретизації емоційно-чуттєвого компонента, викриваючи історію

ліричного героя та деталізуючи її побутово-любовні колізії, які знайомі практично кожній людині, повідомляючи про думку, оцінку та судження адресата [1, с. 149].

Наступна ознака, що наближає пісенний дискурс до мовлення – це **еліпсис** частин речення. Однак слід зауважити, що про цю особливість можна говорити у випадку, якщо маємо достатньо контексту, який дозволить помітити «зникнення» члена речення. Наприклад (Aerosmith "I Don't Wanna Miss a Thing"): *Don't wanna close my eyes, I don't wanna fall asleep* [5]. На початку рядка пропущений особовий займенник "I", але він з'являється у тесті далі, тому даний еліпсис не шкодить розумінню змісту пісні.

Ще однією характерною рисою сучасного англомовного музичного дискурсу є **інверсія**, яка сприяє посиленню експресивності мови (Celine Dion "My Heart Will Go On"): *Far across the distance / And spaces between us / You have come to show you go on* [5].

З метою спрощення сприйняття тексту пісні на слух, автори сучасних пісень намагаються уникати довгих поширених речень. Такі речення зазвичай дробляться (Linkin Park "Numb"): *Maybe I'm foolish / Maybe I'm blind, / Thinking I can see through this, / And see what's behind* [5].

Таким чином можемо підсумувати, що сучасний англомовний музичний дискурс поєднує в собі риси живої мови і поетичної, книжкової. Пісня стає ніби «дзеркалом життя», яке відображає основні цінності, етичні погляди, утворюючи модель поведінки й культурні норми [2, с. 54]. Саме ця наближеність до повсякденного мовлення, зв'язок із життям зумовлює виникнення різноманітних порушень граматичних норм, які ми детально розглядаємо далі.

У ході дослідження ми проаналізували тексти 20 популярних пісень. На основі цього матеріалу нами були виявлені найпоширеніші порушення граматичних норм у музичному дискурсі.

1. Скорочення слова / фрази. У сучасному англомовному середовищі відчувається тенденція до спрощення та короткості стосовно орфографії тексту. Результатом цього стала неправильна вимова слів та навіть цілих фраз. Яскравим прикладом подібного скорочення є трансформація "going to" в "gonna" і "want to" у "wanna". Ці кейси є найбільш поширеними, однак вони далеко не єдині, на які ми натрапили, аналізуючи тексти пісень.

У ході проведення дослідження було виявлено **86 випадків скорочення слів та фраз**, серед яких найпоширеніші: *wanna* = want to: 36 випадків; *ain't* = am not / are not / is not: 15 випадків; *gonna* = going to: 10 випадків; *babe* = baby: 10 випадків; *I'mma* = I am going to: 9 випадків; *ya* = you: 6 випадків; *tryna* = try to: 5 випадків; *gotcha* = (I have) got you: 1 випадок; *homie* = a homeboy or homegirl: 1 випадок.

Варто зазначити, що наявність такої великої кількості скорочень робить музичний дискурс ближчим та зрозумілішим для широкого кола реципієнтів.

2. Пропуски у словах. Цей вид порушення граматичних норм виявляється в опущенні звуків на початку чи кінці слова, а на письмі отримала своє відображення у формі апострофа на тому місці, де повинен бути звук.

Аналізуючи тексти обраних англомовних пісень, ми виявили **72 випадки пропусків у словах**, серед яких найпоширеніші: *'cause* = because: 34 випадки; *'til* = until: 8 випадків; *'bout* = about: 7 випадків; *'em* = them: 7 випадків; *gon'* = gone: 6 випадків; *talkin'* = talking: 2 випадки; *lovin'* = loving: 2 випадки і т.д.

3. Пропуск (частини) присудка. Згідно з граматичними нормами присудок в англомовному реченні не можна опускати, однак з метою збереження ритму та ритму тексту пісні це

правило дуже часто порушується. Про це свідчить наявність 46 випадків відхилення від цього правила (Queen “We Are the Champions”; Ed Sheeran “Shape of You”; Imagine Dragons “Believer”): *(There is) No time for losers / ‘cause we are the champions of the world; Your spirit (is) up above, oh ooh; Last things (are) last* [5].

4. **Пропуск підмета-особового займенника** – це ще одна з так званих «грубих» граматичних помилок, які можуть допускатися в текстах англійських пісень з метою збереження ритму та мелодії. Наприклад (Aerosmith “I Don’t Wanna Miss a Thing”; Bon Jovi “It’s My Life”): *(I) Don’t wanna close my eyes, I don’t wanna fall asleep; (I’ve) Got to make your own breaks* [5].

5. **Порушення порядку слів** у текстах, що належать до музичного дискурсу, відбувається досить часто, що пов’язано з двома факторами: по-перше, з відносною поетичною стилістикою пісень, а, по-друге, зі збереженням розміру та ритму. Наприклад (The Beatles “Yesterday”; Ed Sheeran “Shape of You”): *Why she had to go, I don’t know, she wouldn’t say; And you come over and start up a conversation with just me; One week in we let the story begin* [5].

6. **Словесна надмірність**, яка зустрічається у вигляді досить розлогого синонімічного ряду з метою емоційного впливу на слухача (Imagine Dragons “Believer”): *That look at me, took to me, shook to me, feeling me / Singing...; My life, my love, my drive, it came from...* [5].

7. **Неправильне утворення / узгодження часових форм.** Тенденція до відхилення саме від цього правила пов’язана зі складністю системи часових форм англійської мови. Наприклад (Imagine Dragons “Thunder”): *Now I’m smiling from the stage while / You were clapping in the nosebleeds* [5] – у першій частині речення вживається Present Continuous Tense, а у другій – Past Continuous Tense, хоча дії відбуваються одночасно й потрібно використовувати однакові часові форми.

8. **Пропуск іменника** згідно з нашими даними відбувається значно рідше, ніж займенника, наприклад (Imagine Dragons “Believer”): *You made me a ____, you made me a believer, believer* [5] – слово опускається з метою напруження напруги, але слухач може відтворити пропуск з подальшого тексту пісні.

9. **Неправильне вживання умовного способу.** Утворення умовного способу дієслова в англійській мові є однією із найскладніших граматичних тем, тому в текстах пісень існує тенденція до їх спрощення. Наприклад (50 Cent “Candy Shop”): *If you be a nympho, I’ll be a nympho* [5] – граматично правильний варіант: *“If I were a nympho, I’d be a nympho”*, тобто другий тип умовних речень. Ще один приклад (Gwen Stefani “Rich Girl”): *If I was a Rich Girl / See, I’d have all the money in the world, / If I was a wealthy girl* [5] – граматично правильний варіант: *If I were a Rich Girl / See, I’d have all the money in the world, / If I were a wealthy girl...*

10. **Пропуск означеного артикля:** *We’re leaving together, / But still it’s farewell / And maybe we’ll come back / To (the) earth, who can tell?... / We’re heading for (the) Venus (Venus) / And still we stand tall (Europe “It’s the Final Countdown”)* [5] – перед назвами планет обов’язково повинен вживатися означений артикль; *(the) First things (the) first... / (the) Second things (the) second* (Imagine Dragons “Believer”) [5] – перед порядковими числівниками обов’язково повинен вживатися означений артикль. В обох указаних випадках опущення артикля викликане необхідністю збереження ритміки тексту пісні.

11. **Неправильне узгодження підмета та присудка:** *Soon as I come through the door she get (-s) to pulling on my zipper* (50 Cent “Candy Shop”) [5] – у реченні вживається Present Simple Tense, який вимагає додавання закінчення *-s* до основи дієслова, якщо підметом виступає третя особа однини. Наве-

демо ще один приклад (Eminem “Mockingbird”): *I don’t see us ever being together ever again / Like we used to be when we was teenagers* [5] – Past Simple Tense від дієслова *to be* для 1 особи множини має форму *were*, а не *was*. Саме реп-пісні тяжіють до ігнорування правила узгодження підмета та присудка.

12. **Неправильне вживання форми особового займенника:** *I’m trying to explain (you) baby the best way I can* (50 Cent “Candy Shop”) [5] – пропущений займенник; *Me and my friends at the table* (Ed Sheeran “Shape of You”) [5] – замість *My friends and I*.

13. **«Гра слів» / повторення однакових або схожих слів:** *All my champagne campaign, bottle after bottle it’s on* (50 Cent “Candy Shop”) [5]; *Damn, man, this bitch is a Stan... / Biggz, yeah that’s the guy / A star’s a star, da ha da ha* (Katy Perry “Swish, Swish”) [5]. Порушення цього типу виникають з метою привертання уваги слухачів.

14. **Уживання вигаданого слова:** *swish, swish, bish* (Katy Perry “Swish, Swish”) [5] – видлене слово не існує в англійській мові. Автори додали його до тексту з явним наміром збереження ритму.

15. **Повторення особового займенника** – ще одне відхилення від граматичних норм, що має на меті привертати увагу реципієнта, а також слугує для збереження ритміки тексту пісні, наприклад (Whitney Houston “I Will Always Love You”): *We both know I’m not what you, you need... / I, I will always love you* [5].

16. **Неправильна форма вказівного займенника:** *I’m fired up and tired of the way that things have been, oh ooh* (Imagine Dragons “Believer”) [5] – *that things* замість *those things*.

17. **Подвійне заперечення:** *All the riches baby, won’t mean anything / Don’t need no other baby* (Gwen Stefani “Rich Girl”) [5]; *A tiger / Don’t lose no sleep* (Katy Perry “Swish, Swish”) [5]. Хоча подвійне заперечення в англійській мові є грубим порушенням граматичних норм, але в живому мовленні та в текстах пісень воно трапляється часто.

18. **Неправильне вживання / утворення найвищого ступеня порівняння прикметника:** *You best believe – best* замість *better*; *‘Cause I make M’s, they get much less* (Katy Perry “Swish, Swish”) [5] – *much less* замість лише *less*.

19. **Пропуск сполучника:** *...(And) I wake up to the sound of music / Mother Mary comes to me / Speaking words of wisdom / Let it be.* (The Beatles “Let It Be”) [5]. У попередніх строфах на початку рядка вживається сполучник *and*, але в пропонованій конструкції він опускається. На нашу думку, вказане порушення здійснене з метою підкреслення того, що це остання строфа, автор підводить слухача до фіналу твору.

Підсумовуючи все вище зазначене, можемо зазначити, що в текстах англійських пісень трапляється широкий ряд відхилень від граматичних норм, які наближають мову пісень до живого мовлення, роблять музичний дискурс зрозумілим широкому колу слухачів-реципієнтів.

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку. З точки зору вивчення іноземних мов пісні стають безцінним джерелом для вивчення лексики та запам’ятовування конструкцій, адже людина, яка часто прослуховує іноземне мовлення у музичних творах, мимовільно фіксує їх у пам’яті. Однак не завжди така особливість нашої пам’яті призводить до позитивного результату, оскільки сьогодні багато виконавців не приділяють належної уваги лексико-граматичній якості мови. У зв’язку з цим проблема, над якою ми працюємо, залишається актуальною.

У ході дослідження були виокремлені **стильові ознаки** текстів англійських пісень як зразка музичного дискурсу, до яких належать зміни у лексичній наповненості текстів сучасних англійських пісень (вживання стилістично знижених слів, фра-

зових дієслів, розмовних вигуків тощо); *особливості синтаксису* (переважання безсполучникового зв'язку, використання повторів, вживання ввідних елементів); *елементи поетичної стилістики* (паралельні конструкції, інверсія, риторичні питання, імперативні речення, еліпсис).

У ході аналізу 20 популярних англомовних пісень ми з'ясували, що найпоширенішим видом відхилення від норми виявилось *скорочення слів і фраз* (86 разів). Дуже часто, а саме 72 рази, у пісенних текстах зустрічається *пропуск звуків* у словах. Ці відхилення від норми пов'язане із прагненням зберегти риму та ритм пісні.

Під час роботи було виявлено 47 випадків *опущення присудка* чи його частини та 12 випадків *опущення підмета*. У музичному дискурсі, який налаштований на спрощення мовних структур, подібні відхилення здаються прийнятними.

Досить часто натрапляли також на *неправильне узгодження підмета та присудка* (10 випадків) і *порушення порядку слів* (8 випадків). Рідше зустрічалися словесна надмірність, неправильне утворення / узгодження часових форм, пропуск іменника, неправильне вживання умовного способу, пропуск означеного артикля, неправильне вживання форми особового займенника, вживання вигаданого слова, неправильна форма вказівного займенника і т. д.

Як бачимо, англомовний пісенний дискурс є відображенням повсякденного мовлення, де відсутня вербальна цензура, використовується понижена лексика, відбувається граматичне спрощення. Незважаючи на наявність досліджень на цю тему, маємо діапазон можливостей для подальших наукових розвідок, адже мову можна порівняти з живою істотою, що постійно змінюється та розвивається.

Література:

1. Кузьменко А. О. Англомовні пісенні тексти стилю євродиско в контексті культури. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2019. Вип. 30. С. 147–151.
2. Кузнецова М. О., Ходус А. М. Англомовний пісенний дискурс у контексті лінгвокультури (на матеріалі поп-пісень XXI ст.). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. Одеса, 2017. Вип. 29. С. 53–56.
3. Crystal D. *English as a Global language*. CUP, 1997. 165 p.
4. De Nora T. *Music in Everyday Life*. Cambridge : Cambridge University Press, 2000. 181 p.
5. Song Lyrics – AZLyrics. URL: <https://www.azlyrics.com/> (дата звернення 30.10.2023).

Romenska N. Peculiarities of Grammar Standards Violations in English Musical Discourse (based on popular songs lyrics)

Summary. The article has been devoted to the analysis of grammar standards violations in English musical discourse on the material of popular songs lyrics and their connection with modern spoken English. Since most performers use English in their artwork and the Internet gives free access to the lyrics of any singer, it becomes possible to explore the grammatical and syntactic features of this type of discourse.

Musical discourse combines features of colloquial or conversational and artistic (poetic) style. It is characterized by multiple changes in the lexical completeness of lyrics (the usage of stylistically lowered words, phrasal verbs, exclamations), the predominance of non-conjunction compound sentences over conjunction ones, the appearance of various repetitions, frequent usage of introductory elements. Taking into account the poetic style, the attraction of musical discourse to the use of parallel structures, rhetorical questions, imperative sentences and ellipses is distinguished. The symbiosis of conversational and bookish style provides dialogism of musical discourse, but at the same time causes the emergence of various grammatical norms violations.

Analyzing 20 English-speaking song lyrics typical types of grammar standards violations were distinguished. The most widespread are reduction of words and phrases, omission of sounds in the words, omission of (part of) predicate, omission of subject, incorrect concord between subject and predicate, incorrect word order. The rest of violations are mentioned not so often: word excessiveness, incorrect sequence of tenses, omission of nouns, incorrect usage of conditionals, omission of the definite article. Although some violations belong to the so-called “gross” mistakes, however, in musical discourse, which is set to “lower” and simplify language structures, such deviations seem acceptable.

The main reason for mentioned changes is the desire of the author to facilitate the perception of a song text, making it understandable to a wide target audience, avoiding verbal censorship, using reduced vocabulary and grammatical simplifications.

Key words: discourse, musical discourse, grammar standard, lyrics, colloquial style, artistic style, stylistically understated vocabulary, phrasal verb, rhetorical question, parallel construction, ellipse, imperative sentence.